

**Панасюк О.Я., Князюк О.В., Капітан О.А., Богуславець В.Ю.,
Шевчук О.А.**

*Вінницький інститут кормів та сільського господарства Поділля
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського*

ДІЯ ТЕРМІНІВ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ СОЇ

Соя (*Glycinetax* (L.) Merril) – відіграє вирішальну роль у сільськогосподарському виробництві. Завдяки великому вмісту білка, вона є заміником продуктів тваринного походження. В насінні сої міститься 38-45% білка, 18-23% жиру, 25-30% вуглеводів, ферменти, вітаміни, мінеральні речовини.

Відомо, що четверте місце в світі після кукурудзи, пшениці і рису за обсягами виробництва займає соя [2].

За обсягами виробництва сої Україна посідає перше місце в Європі і всьому світі. Однак реалізація генетичного потенціалу сучасних сортів у виробництві не перевищує 50%, а середня врожайність складає 1,4-1,5 т/га [1].

На перебіг продукційного процесу рослин впливає їх адаптивність до діючих чинників навколишнього середовища інтенсивності світла, температури повітря, вологості ґрунту, мінерального живлення [3, 4]. Важливим компонентом сучасних технологій рослинництва стають регулятори росту рослин [5-7].

Метою досліджень було встановити закономірності формування врожайності та якості зерна сортів сої різних груп стиглості залежно від строків сівби на чорноземах опідзолених центрального лісостепу.

Дослідження проводили в 2016-2017 рр. на навчально-дослідних ділянках. Ґрунт ділянки – чорнозем опідзолений середньо суглинковий.

У досліді вивчали: 25квітня, 5 травня, 15 травня.

Досліджувались сорти сої різних строків дозрівання: Медея (ранньостиглий); Медісон (середньоранній) і Київська 27 (середньостиглий).

Площа дослідних ділянок становила 10м², повторність – чотириразова.

Результати досліджень свідчать що максимальну урожайність досліджуваних сортів сої забезпечив другий строк сівби (5 травня). Зокрема, урожайність насіння ранньостиглого сорту сої Медея становила 25,6 ц/га, що на 3,1ц/га перевищувала дані показники при сівбі 25 квітня і на 1,2 ц/га – третього строку сівби (15 травня). Найбільш високу врожайність (29,4 ц/га) забезпечив середньостиглий сорт сої Медісон. Найменш продуктивним за показником урожайності відмітимо середньостиглий сорт Київська 27. Урожайність насіння, яку він сформував за першого строку сівби, становила 20,9 ц/га, другого – 22,6 ц/га.

В дослідженнях із сортом Київська 27 першого строку сівби кількість бобів на рослині становила 20,8 шт., кількість насінин у бобі – 1,6 шт., маса насінин з рослини – 4,8 г. При вирощуванні середньораннього сорту Медісон, кількість бобів на рослині за першого строку сівби становила 24,2 шт., кількість насінин у бобі – 1,3 шт., маса насінин з рослини – 4,76 г. Тоді як за третього строку сівби дані показники становили: кількість бобів – 18,1 шт./рослину; кількість насінин в бобі – 1,2 шт.; маса насінин з рослини – 2,96 г. Також за третього строку сівби маса 1000 насінин була більшою 154,3 г порівняно з першим (141,2 г) та другим (136,7 г) строками.

Максимальну врожайність сортів сої, які досліджувались забезпечував другий строк сівби. Зокрема, урожайність у ранньостиглого сорту сої була 24,9ц/га, що на 3,1ц/га перевищував перший, і на 1,7 ц/га – третій строк сівби. Відносно високі показники урожайності – 29,6 ц/га забезпечував середньостиглий сорт сої.

Таким чином, для умов центрального Лісостепу ефективним є вирощування різностиглих сортів сої за другого строку сівби – 5 травня.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адамець Ф. Ф. Агробиологические особенности возрелывание сои в Украине /Ф. Ф. Адамець, В. А. Вергунов, П. Н. Лазер, И. Н. Вергунов. – К. : Аграрна наука, 2006. – 456 с.
2. Бабич А. О. Світові та вітчизняні тенденції розміщення виробництва і використання сої для розв'язання проблеми білка / А. О. Бабич, А. А. Бабич-Побережна // Корми і кормовиробництво. – 2012. – Вип.71. – С. 12-26.
3. Князюк О. В. Вплив технологічних прийомів вирощування на фотосинтетичну продуктивність гібридів кукурудзи //Агробіологія. – Збірник наукових праць. – Біла Церква. – 2012. – № 9. – С. 116-120.
4. Князюк О. В. Агроекологічне випробування та підбір гібридів кукурудзи різних груп стиглості для силосного конвеєру в умовах правобережного Лісостепу/ О. В. Князюк, В. Г. Липовий //Агробіологія. – Збірник наукових праць. – Біла Церква. – 2011. – №6. – С. 103-106.
5. Паламарчук Н.І. Показники насінневої продуктивності редису за дії емістиму С та івіну / Н.І. Паламарчук, М.І. Підгаєвська, А.В. Горобець, О.А. Шевчук та ін. // Современный научный вестник. – ООО «Руснаучкнига» (Белгород). – 2017. – Т. 3, №9. – С. 68-70
6. Ткачук О.О. Дія декстрелу, паклобутразолу та хлормекватхлориду на фізіологічні й біохімічні показники рослин картоплі./ О.О. Ткачук // Актуальні проблеми сучасної біології та методики її викладання : зб. наук. праць звітної наукової конференції викладачів за 2016-2017 н.р. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 69-86.
7. Шевчук О.А. Вплив декстрелу та паклобутразолу на продуктивність цукрового буряка / О.А. Шевчук // Актуальні проблеми сучасної біології та методики її викладання : зб. наук. праць звітної наукової конференції викладачів за 2016-2017 н.р. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 179-192.